Ketuvot 3b² - The Monday Wedding

R' Mordechai Torczyner – torczyner@torontotorah.com

Wedding dates

- Where beit din meets daily, we can marry on any day.
- Challenge: But what about the takkanah יְּשֶׁקְדוּ!
 - o He does have to work and prepare in advance.
 - (3b) What is this פּשקדו 1t's a braita:
 - Marry on Wednesday to enable quick access to beit din for claims of post-kiddushin znut
 - Not Sunday. שקדו, to make sure he would prepare
 - But once sakkanah began, people started to marry on Tuesday, and the Sages don't protest
 - Not Monday,³ unless due to oness.
 - And we prevent having initial relations on Friday night, to avoid *chaburah*.
 - o Tangent: What was this sakkanah that caused them to marry on Tuesday?
 - Can't be a death threat; then they should have mandated a different day!
 - Rabbah: Forced relations with Roman authorities...
 - o Tangent: What is the *oness* that permits people to move to Monday if need be?
 - A1 The Roman official? But then why differentiate from the language used re Tuesday?
 - A2 Rava: Word comes that a general is coming, and his retinue will arrive early
 - A3 It's where a parent of the chatan/kallah pass away "7, and they need to hold the chuppah before the burial. A braita outlines the protocol for this situation:
 - Protocol
 - o (4a) They marry, and consummate the marriage.^{4 5} Then they halt intimacy.
 - o The burial takes place.6
 - o They have a week of sheva berachot.⁷
 - o They have a week of shivah.
 - o During this period, he sleeps among men, and she sleeps among women.⁸
 - She may wear ornamentation during the 30 days.⁹
 - Tangent 1 from braita: Holding the wedding before burial is only for a parent
 - Tangent 2 from braita: This is only where the food could not be sold off
 - We bring a braita supporting this
 - The braita adds two notes
 - The rules of separation also apply if she becomes a niddah
 - They may not consummate the marriage on Friday night or Motzaei Shabbat

א. חידושי הריטב"א מסכת כתובות דף ד עמוד א

ובועל בעילת מצוה ופורש. פירש רש"י ז"ל שקוברים את המת בו ביום. ויש שהקשו עליו דהא הוה ליה יום מיתה וקבורה שהוא **מן התורה** לדעת הגאונים ז"ל, והו"ל לנהוג אבילות דאתי עשה דאבלות דאורייתא **ודחי רגל דידיה דימי חופה דהוי דרבנן**, שכן כתבו הגאונים ז"ל בקובר את מתו ביום טוב שני כשהוא יום המיתה, דחייב באבלות, דאתי עשה דאבלות דאורייתא ודחי יום טוב דרבנן!

¹ As we said from Ritva: It's to discourage false claims; Ramban: It's to prepare for the week of sheva berachot

² We saw it from Shemuel on 2a, but we need a Tanna if it will be used to challenge an amora (Rashi)

³ To preserve two days of שקדו

⁴ Tosafot explains why the gemara calls this בעילת מצוה

⁵ Is this consummation actually required? See Shitah Mekubetzet here, and Divrei Yatziv Yoreh Deah 71.

⁶ If the burial is on the day of death, shouldn't the biblical requirement of avelut override the rabbinic celebration? (Ritva)

⁷ Does the week of sheva berachot count toward the Shloshim? (Tur Yoreh Deah 342)

⁸ Are both sides of this required? (Tur Yoreh Deah 342 from Raavad and Rosh)

⁹ Which 30 days? (Rashi, Magen Avraham 613:12)

ותירצו:

- דשאני הכא דהוי כרגל ודאי דרבנן, והעמידו בו חכמים דבריהם בשב ואל תעשה, מה שאין כן התם ביום טוב שני משום ספיקא דרבנן איתקין מעיקרא.
 - ותו דהתם אין יום טוב שני מתחלל כל כך מפני אבלותו, אבל הכא אין שמחה במקום אבלות.
- ותו דהתם הוו להו ימי אבלות רצופין, אבל הכא אם נוהג אבלות היום שהוא מן התורה לא ינהוג למחר שהוא מדרבנן, ואם ישלים אבלותו לאחר ימי המשתה לא הוו להו ימי אבלות רצופין דאין אבילות באה למקוטעין. וזה נכון ועיקר.
 - ולא כדברי המפרשים שאין קוברין אותו עד למחר ומלינין אותו לכבודו שלא לעשות אבל במקום חופה.

ב. טור יורה דעה הלכות אבילות סימו שמב

וכתב הרמב"ן: מנין שלשים אינו מונה אלא משבעת ימי האבילות ואילך. ואינו דומה לקובר מתו ברגל שהרגל עולה לו למנין ל' אף על פי שאינו מונה ז' אלא לאחר הרגל, דהתם נוהג מצות ל' ברגל, אבל הכא כל שבעת ימי החופה מותרין בגיהוץ ותספורת, הילכך לא סלקי כלל. וכ"כ א"א ז"ל.

ג. טור יורה דעה הלכות אבילות סימן שמב

וכתב הראב"ד

- דתרוייהו דוקא, שיהיו אנשים ישנים עם החתן ונשים עם הכלה.
- ודוקא בלילה, אבל ביום מותר להתייחד עמה כמו עם שאר נשים ואינו אסור אלא בתשמיש המטה, אבל במיני פרישות כמזיגת הכוס והצעת המטה והרחצת פניו ידיו ורגליו מותר. ולא עוד אלא אפי' בחיבוק ונישוק וכיוצא בו מותר.

וא"א הרא"ש ז"ל כתב הרבה הפליג החכם להחמיר בלילה להצריך שתי משמרות, והפליג להקל ביום להתיר יחוד חיבוק ונישוק! ואיפכא מסתבר', כי למראית העין היצר מתגבר הלכך יחוד אסור ביום כמו בלילה, אבל במיני פרישות א"צ להרחיק וא"צ שתי משמרות אלא הוא בין האנשים או היא בין הנשים.